

Chỗ đứng của người khuyến nông

A full-page illustration of two men walking away from the viewer on a dirt path through a rice field at sunset. The man on the left wears a light blue long-sleeved shirt with a dark blue and green striped vest and brown trousers. The man on the right wears a blue long-sleeved shirt and dark trousers. They are walking towards a line of palm trees in the distance under a sky filled with orange and yellow clouds. The sun is low on the horizon, reflecting in a small pool of water on the left. The rice plants are green and lush.

Chiều thường xuống rất chậm
trên ruộng.

Không ồn ào, không vội.

Lúa nghiêng mình theo gió,
như thể đang nhắc người ta
rằng: mọi sự lớn lên đều cần
thời gian.

Người cán bộ khuyến nông trẻ đi bên cạnh Trưởng trạm Khuyến nông thâm niên. Một người vừa bước vào nghề, balô còn nguyên mùi sách vở, trong đầu đầy mô hình, quy trình, chỉ tiêu. Nhưng dưới chân là bùn, là đất, là những lo toan không có trong giáo trình.

Cậu nói nhỏ, như nói với chính mình:
“Sao có những điều mình thấy đúng mà
bà con không làm theo?”.

Cháu thấy lúa đứng yên
hay đang lớn?

Người Trưởng trạm già không trả lời
liền. Ông cúi xuống, bứt một nhánh lúa,
vê nhẹ hạt non trong tay, rồi hỏi:

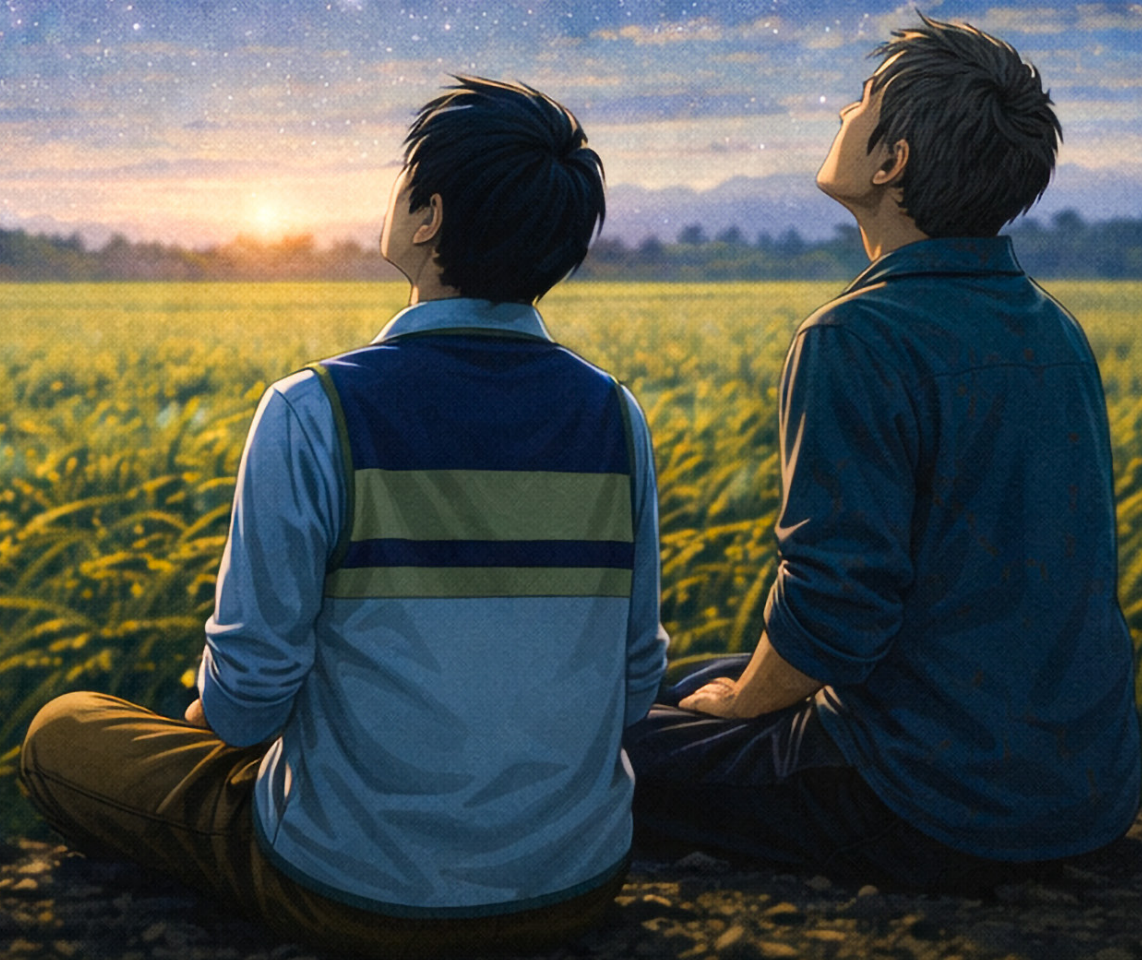
Câu hỏi nghe lạc đề, nhưng cậu chợt hiểu ra: lúa không đứng yên, chỉ là nó lớn theo nhịp của đất, chứ không theo nhịp của báo cáo.

Làm khuyến nông, nhiều khi mình đứng ở phòng họp mà nhìn ra ruộng.

Đứng trong vai người truyền đạt mà nhìn người sản xuất.

Đứng ở trung tâm của kiến thức, rồi tưởng mọi thứ phải xoay quanh mình.

Ngày xưa, người ta cũng từng nghĩ như vậy với bầu trời. Ai đứng trên mặt đất cũng thấy mặt trời đi qua đầu mình mỗi ngày, nên tin rằng mình là trung tâm của vũ trụ. Chỉ đến khi Nicolaus Copernicus dám lùi lại một bước, đổi chỗ đứng, thì bầu trời mới hiện ra theo cách khác: trái đất đang quay, rất lặng lẽ, rất bền bỉ.

Nghề khuyến nông cũng vậy.

Không phải lúc nào bà con cũng chậm thay đổi.

Có khi, chính mình đang đứng yên trong cách nghĩ của mình.

Khuyến nông không phải là đem cái mới xuống ruộng rồi mong người ta làm theo. Khuyến nông là tìm cho được chỗ gặp nhau giữa khoa học và đời sống.

Một kỹ thuật hay, nhưng nếu thất bại là bà con trắng tay, thì bà con có quyền sợ. Một mô hình đúng quy trình, nhưng không tính đến nợ nần, con cái, mùa mưa mùa nắng, thì chưa phải mô hình của ruộng đồng.

Người cán bộ khuyến nông giỏi không đứng cao hơn bà con.
Họ đứng cùng một mặt ruộng, mang cùng nỗi lo, chia cùng rủi ro.
Có những buổi đi cơ sở, không cần nói nhiều.
Chỉ cần ngồi lâu hơn bên bờ ruộng.
Nghe bà con kể chuyện mùa trước thất bại ra sao.
Nghe bà con nói về nỗi sợ khi thử cái mới.

Mình thử cùng
nhau nhen

MÔ HÌNH
THỬ NGHIỆM

Nghe cho tới khi mình thôi muốn thuyết phục, mà bắt đầu muốn đi cùng.
Khi đó, lời khuyến nông tự nhiên nhẹ lại.
Không phải mệnh lệnh.
Không phải vận động.
Mà là lời rủ rê chân thành: “Mình thử cùng nhau nhen.”

Mặt trời khuất dần sau hàng dừa.

Ánh chiều trải dài trên ruộng lúa, vàng mà không gắt.

Người cán bộ khuyến nông trẻ đứng lại, nhìn cánh đồng lâu hơn thường ngày. Trong khoảnh khắc đó, cậu hiểu ra một điều rất giản dị: Muốn thay đổi cách người ta làm nông, không phải nói lớn hơn, mà là đổi chỗ đứng cho đúng.

Khi mình không còn coi mình là trung tâm, bà con sẽ coi mình là người đồng hành.

Lê Minh Hoan